

О. Й. Щусь

Кропив'янський Микола Григорович

КРОПИВ'ЯНСЬКИЙ Микола Григорович (16(28). 12. 1889, с. Володькова Дівиця, нині Червоні Партизани Носів. р-ну Черніг. обл. – 21. 10. 1948, м. Ніжин Черніг. обл.) – військовик. Закін. Чугуїв. військ. училище (нині Харків. обл., 1913). Під час 1-ї світової війни воював на Пд.-Зх. фронті (підполковник, повний Георгіїв. кавалер). У лютому 1917 вступив до більшов. партії, вів пропагандист. роботу у військ. частинах. У грудні того ж року обраний командиром 12-го армій. корпусу; від березня 1918 – начштабу 2-ї рев. армії, що воювала проти Армії УНР і австро-нім. військ. Після відступу 2-ї рев. армії під натиском нім. військ на тер. РСФРР улітку того ж року направлений на підпіл. парт. роботу в Україну. Організатор партизан. руху на Чернігівщині та Полтавщині, кер. Ніжин. зброй. повстання 1918.

У вересні–листопаді 1918 – командир 1-ї повстан. укр. дивізії, сформов. у нейтрал. зоні між УНР і РСФРР з більшов. партизан. загонів; згодом – начштабу формувань групи військ Курс. напрямку Укр. рад. армії; у лютому–травні 1919 – військ. комісар і комендант Ніжина; від вересня 1919 – нач. 60-ї стрілец. дивізії, що воювала проти денікінців (нагородж. орденом Червоного Прапора); від лютого 1920 – нач. тилу 12-ї армії; водночас у квітні–травні того ж року командував 47-ю стрілец. дивізією на польс. фронті; 1921–22 – нач. військ ВЧК України і Криму, уповноважений РНК УСРР по боротьбі з бандитизмом; 1923–24 – інспектор бойової підготовки при штабі Червоної армії. Від 1924 – на госп. роботі, 1936 переведений до НКВС (інспектував об'єкти, які зводили ув'язнені). 1937 виключений із партії за звинуваченням у троцькізмі. 31 травня 1938 заарешт., 20 липня 1940 засудж. до 5-ти р. позбавлення волі. 1943 звільнений. Переїхав до Ніжина, працював різноробочим. Реабіліт. 1956. У рідному селі встановлено пам'ятник К., у Чернігові – погруддя, у Ніжині його ім'ям названо вулицю.

Рекомендована література

1. Баварський Й. О. Мої зустрічі з М. Г. Кропив'янським в 1918 році // *Боротьба за перемогу Рад. влади на Чернігівщині*. Чг., 1958;
2. Дудко І. Микола Григорович Кропив'янський. К., 1965;
3. Життєвий шлях «мужицького генерала» // *Ніжин. Із глибини віків...: Мат. з краєзнавства Ніжина*. Ніжин, 2008.

Бібліографічний опис:

Кропив'янський Микола Григорович / О. Й. Щусь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2123>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).